

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului act normativ

Proiect de Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii proiectului de act normativ

1. Descrierea situației actuale.

Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, reglementează efectivele formațiunilor de studiu din învățământul preuniversitar. Astfel, potrivit Art. 63:

” (1) În învățământul preuniversitar, formațiunile de studiu cuprind grupe, clase sau ani de studiu, după cum urmează:

a) educația antepreșcolară: grupa cuprinde în medie 7 copii, dar nu mai puțin de 5 și nu mai mult de 9;

b) învățământul preșcolar: grupa cuprinde în medie 15 preșcolari, dar nu mai puțin de 10 și nu mai mult de 20;

c) învățământul primar: clasa care cuprinde în medie 20 de elevi, dar nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 25;

d) învățământul gimnazial: clasa care cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 30;

e) învățământul liceal: clasa care cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30;

f) învățământul postliceal: clasa care cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30;

g) învățământul special pentru elevi cu deficiențe ușoare și/sau moderate: grupa care cuprinde în medie 10 elevi, dar nu mai puțin de 8 și nu mai mult de 12;

h) învățământul special pentru elevi cu deficiențe grave: grupa care cuprinde în medie 5 elevi, dar nu mai puțin de 4 și nu mai mult de 6.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în localitățile în care există cerere pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale, efectivele formațiunilor de studiu pot fi mai mici decât minimul prevăzut de prezenta lege. Decizia privind înființarea și funcționarea acestor formațiuni de studiu aparține Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu consultarea consiliului de administrație al unității de învățământ respective.”

Ca urmare, în acest moment, nu există posibilitatea ca o formațiune de studiu să funcționeze cu efectiv peste cel prevăzut de lege, iar funcționarea formațiunilor de studiu sub efectivul minim prevăzut de lege este permisă doar pentru învățământul în limba maternă a unei minorități naționale.

Situațiile concrete din țară arată că se impune introducerea unei prevederi care să permită, în situații excepționale, depășirea efectivului maxim sau funcționarea claselor cu efective mai mici decât cele prevăzute, ca regulă, în lege.

Astfel, potrivit art. 19 din Legea educației naționale, în fiecare unitate administrativ-teritorială trebuie să funcționeze cel puțin o unitate de învățământ cu personalitate juridică. În anumite comunități, în care numărul total al copiilor este foarte mic și nu există posibilitatea asigurării transportului școlar, clasele nu pot atinge efectivul minim prevăzut de lege, nici în situația în care se organizează învățământ simultan. Cu toate acestea, pentru a asigura dreptul la educație al copiilor, aceste clase trebuie să funcționeze.

Depășirea numărului maxim de elevi la clasă prevăzut de lege trebuie de asemenea permisă în situații excepționale. Un exemplu de astfel de situație este solicitarea de înscriere a unui copil după începerea anului școlar într-o clasă care are efectivul la limita maximă, dar care este unică pe nivelul respectiv sau care are o specializare unică. În prezent, școlile se confruntă adeseori cu astfel de solicitări, în situația schimbării domiciliului copiilor în altă localitate în timpul anului școlar, sau în cazul în care copiii care și-au însoțit părinții la muncă în străinătate se întorc în România în timpul anului școlar. În aceste cazuri, înscrierea trebuie asigurată cu celeritate, întrucât dreptul la educație al copilului trebuie să prevaleze asupra unei prevederi administrative referitoare la numărul maxim de elevi la clasă.

În prezent, există prevederi referitoare la școlarizarea străinilor în România, în particular a copiilor din Republica Moldova, care prevăd înscrierea acestora peste numărul de locuri alocat elevilor români, în clase deja constituite.

Nu în ultimul rând, de mai mulți ani, MECTS aplică cu consecvență măsuri de discriminare pozitivă, menite să asigure accesul la educație al copiilor romi, prin oferirea de locuri speciale pentru romi la admiterea la liceu. Aceste locuri speciale pentru copiii romi se alocă peste numărul de locuri prevăzut în procedurile generale de admitere.

În conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1) lit. b) din Legea educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, învățământul primar cuprinde clasa pregătitoare și clasele I – IV.

Conform prevederilor Metodologiei-cadru privind mobilitatea personalului didactic din învățământul preuniversitar în anul școlar 2012-2013, aprobată prin O.M.E.C.T.S. nr. 5560/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 bis, cu modificările și completările ulterioare, posturile didactice din învățământul primar, clasa pregătitoare și clasele I-IV, pot fi ocupate, cu statut de cadru didactic calificat, de către:

- absolvenți cu diplomă ai ciclului I de studii universitare de licență cu specializarea „Pedagogia învățământului primar și preșcolar”;

- absolvenți cu diplomă ai liceului pedagogic, ai școlii postliceale pedagogice sau ai unor școli echivalente având înscrise pe diploma de absolvire specializarea învățătoare sau învățător;
- absolvenți ai colegiilor universitare de institutori;
- absolvenți cu diplomă a unei instituții de învățământ superior și a unui curs specific în domeniul psihopedagogic și metodic pentru învățământul primar.

În vederea sprijinirii educației timpurii, asigurării accesului egal la educație și a egalității de șanse, sporirea accesului tuturor copiilor la o educație de calitate și la creșterea ratei de succes școlar în toate localitățile din mediul rural și mediul urban se impune ca la clasa pregătitoare să fie încadrat personal didactic calificat și cu precădere personal didactic titular care urmează să fie format în cadrul programului național de formare continuă care urmează să fie derulat în luna iulie 2012.

Din datele furnizate de inspectoratele școlare, în prezent, pentru anul școlar 2012-2013, înainte de organizarea și desfășurarea concursului de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar, aproximativ 43% din posturile didactice la clasele pregătitoare sunt vacante.

Legea educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare nu conține prevederi pentru:

- posibilitatea funcționării claselor, în situații bine motivate, sub efectivul minim sau peste efectivul maxim;
- asigurarea mobilității personalului didactic din învățământul preuniversitar, pe parcursul anului școlar, dintr-o unitate de învățământ în alta sau dintr-o localitate în alta;
- asigurarea funcțiilor de conducere în unitățile de învățământ preuniversitar, a funcțiilor de conducere, îndrumare și control în inspectoratele școlare și a funcțiilor de conducere în casele corpului didactic, până la organizarea concursurilor pentru ocuparea acestor funcții.

Urmare a aplicării prevederilor Legii 1/2011, în învățământul superior de stat, în cursul anului 2011 au fost pensionate forțat aprox. 1500 de cadre didactice, în condițiile în care la nivelul instituțiilor de învățământ de stat numărul total al acestor cadre didactice era și așa destul de scăzut. În anul 2012, sunt programate să fie scoase din sistem prin pensionare încă aproximativ 500 de cadre didactice.

Prin concursul organizat, în anul 2011, în învățământul superior au fost promovate în jur de aproximativ 1900 de cadre didactice, însă nu avem nicio intrare în sistem.

În aceste condiții, în 2 ani universitari am redus numărul titularilor în sistem, astfel ca, dintr-un număr și așa scăzut de posturi normate, avem doar puțini titulari restul posturilor rămânând vacante.

Mai grav este că în anul 2011 niciun cadru didactic nu a fost confirmat profesor universitar și această situație se poate menține și în anul 2012, dacă „abilitarea” rămâne condiție obligatorie; mai mult decât atât, obținerea „abilitării”

presupune un efort financiar de aproximativ 1500 de euro din partea candidatului, precum și parcurgerea unui proces lung și greoi pentru care procedurile nu au fost integral validate. În plus, faptul că o parte dintre membrii comisiilor de specialitate ale Consiliului Național pentru Atestarea Titlurilor, Certificatelor și Diplomelor Universitare, entitate care se ocupă de acordarea „abilitării”, sunt cadre didactice la universități din SUA, Germania, Franța, Elveția, Olanda, Anglia, etc., determină imposibilitatea respectării unor termene stabilite în procedurile deja aprobate.

În consecință, cele două tipuri de măsuri instituite prin Legea 1/2011 sunt de natură perturbatoare și produc o serie de consecințe deosebit de grave, atât din punct de vedere instituțional, cât și asupra actului educațional, astfel:

- imposibilitatea organizării școlilor doctorale, deoarece numărul profesorilor care pot conduce doctorate s-a diminuat îngrijorător;
- asigurarea menținerii și îndeplinirea standardelor de acreditare/autorizare, deoarece numărul profesorilor, conferențiarilor și, în general, al titularilor reprezintă condiție obligatorie, conform O.U.G. nr. 75/2005 privind asigurarea calității, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, Legea educației naționale 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, a îngrădit foarte mult autonomia universitară în ceea ce privește utilizarea resurselor financiare, astfel încât apar blocaje în asigurarea fluxului financiar necesar în cadrul proiectelor cu finanțare externă.

O altă măsură perturbatoare introdusă de Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, se referă la masterul didactic. Acesta face parte din procesul de formare inițială pentru cariera didactică și este prevăzut să se implementeze începând cu anul universitar 2012 – 2013. Realizarea acestui fapt presupune câteva acțiuni pregătitoare importante referitoare la organizarea și conținutul tematic al acestui program de formare inițială (plan de învățământ, fișe de discipline, expertiză științifică necesară etc.). Din acest punct de vedere, furnizorii educaționali ai masterului didactic sunt identificați ca structuri instituționale din cadrul universității - departamente/facultăți, cu profil psihopedagogic. Acreditarea și evaluarea periodică de către MECTS, prin intermediul ARACIS (art. 237, alin.2), presupune respectarea drept condiție obligatorie a existenței unui domeniu de licență acreditat în profilul specializării (în cazul nostru, psihopedagogic). Această condiție induce discriminarea și excluderea departamentelor cu profil psihopedagogic din instituțiile de învățământ în care nu există un domeniu de licență acreditat.

În consecință, pentru a evita discriminarea, propunem modificarea corespunzătoare care să asigure posibilitatea organizării masterului didactic în bune condiții, de către toți furnizorii educaționali, începând cu anul universitar 2012 – 2013, cu respectarea termenelor și a condițiilor specifice.

2. Schimbări preconizate

Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare a introdus clasa pregătitoare ca parte a învățământului obligatoriu. Deși

această lege a intrat în vigoare la data de 8 februarie 2011, clasa pregătitoare ca parte a învățământului primar începând cu anul școlar 2012/2013 nu a fost pregătit sub nicio formă resursele necesare. Astfel, la preluarea guvernării nu era finalizat decât în parte procesul de înscriere. Clasa pregătitoare are acum 117.000 de copii de 5-6 ani înscriși în peste 4600 de clase.

Întrucât Legea nr. 1/2011 nu a fost precedată de efectuarea unui studiu de impact prin care să fie evaluate infrastructura școlară, logistică, materialele didactice adecvate și resursele umane necesare funcționării normale a acestei clase, această lege a fost promovată prin asumarea răspunderii Guvernului, situația prezentă impune măsuri excepționale. Acestea nu pot fi luate decât adecvând cadrul legislativ.

Situațiile care impun adecvarea legislației se referă la:

- efectivul claselor care la nivelul maximal – 25 de elevi nu poate să fie depășit conform Legii nr. 1/2011 pentru situații excepționale;
- selectarea cadrelor didactice necesare pentru clasa pregătitoare;
- formarea cadrelor didactice care vor predă la această clasă pe un curriculum special;
- intervalul de timp total insuficient pregătirii pentru debutul clasei pregătitoare la 15 septembrie 2012.

În vederea rezolvării situațiilor de tipul celor menționate anterior, se propune completarea art. 63 din LEN cu un nou alineat, care să reglementeze posibilitatea funcționării, în cazuri excepționale, a formațiunilor de studiu sub efectivul minim sau peste efectivul maxim. Pentru a asigura o abordare unitară și responsabilă a acestor cazuri excepționale, se propune ca aprobarea să fie dată de consiliul de administrație al inspectoratului școlar, care are o viziune de ansamblu asupra situației specifice fiecărei școli și poate verifica realitatea și relevanța argumentelor care stau la baza solicitării. În același timp, pentru a evita multiplicarea solicitărilor de funcționare a formațiunilor de studiu sub efectivul minim, noul alineat propune ca aprobarea să fie dată de inspectorat cu încadrarea în costul standard pe elev și în numărul maxim de posturi aprobat județului respectiv sau municipiului București.

Posibilitatea funcționării claselor, în situații bine motivate, sub efectivul minim, în zonele izolate din mediul rural sau peste efectivul maxim, în zonele aglomerate din mediul urban.

Asigurarea încadrării cu personal didactic titular la clasa pregătitoare, prin asigurarea mobilității personalului didactic titular de la o unitate de învățământ la alta, precum și dintr-o localitate în alta, pe tot parcursul anului școlar.

Asigurarea funcțiilor de conducere în unitățile de învățământ preuniversitar, a funcțiilor de conducere, îndrumare și control în inspectoratele școlare și a funcțiilor de conducere în casele corpului didactic, în anul școlar 2012-2013, până la organizarea concursurilor pentru ocuparea acestor funcții.

În ceea ce privește învățământul superior, precizăm că deși Legea nr. 1/2011 a intrat în vigoare din februarie 2011, procedurile privind învățământul superior nu au fost elaborate și, ca urmare, nu au fost demarate în vederea pregătirii noului an universitar. Fără adecvarea legislativă necesară, se produc efecte perturbatoare cu consecințe grave

în ceea ce privește:

- asigurarea menținerii standardelor de autorizare provizorie/acreditare prevăzute de legislația în vigoare;
- imposibilitatea organizării școlilor doctorale.

Secțiunea a 3-a

Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic

Prezentul proiect de act normativ nu are impact macro-economic.

2. Impactul asupra mediului de afaceri

Prezentul proiect de act normativ nu are impact asupra mediului de afaceri.

3. Impactul social

Prezentul proiect de act normativ are ca scop flexibilizarea mobilității personalului didactic titular din învățământul preuniversitar ceea ce va conduce la o mai bună stabilitate a acestuia.

4. Impactul asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Prezentul proiect de act normativ nu are impact asupra bugetului general consolidat.

Secțiunea a 5-a

Efectele prezentului act normativ asupra legislației în vigoare

1. Proiecte de acte normative suplimentare

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

4. Evaluarea conformității

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

6. Alte informații

Secțiunea a 6-a

Consultări efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Nu este cazul

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative

Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente

Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect.

5. Informații privind avizarea de către:

a) Consiliul Legislativ

- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social
- d) Consiliul Concurenței
- e) Curtea de Conturi

Proiectul actului normativ a fost avizat de Consiliul Legislativ prin avizul nr.428/2012.

6. Alte informații

Proiectul de act normativ a fost avizat de Departamentul pentru Relația cu Parlamentul din punctul de vedere al oportunității promovării acestora.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

Au fost respectate dispozițiile Legii nr.52/2003 *privind transparența decizională*.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect.

3. Alte informații

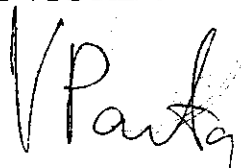
Secțiunea a 8-a

Măsurile de implementare

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege anexat pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011.

PRIM-MINISTRU

VICTOR-VIOREL PONTA

Handwritten signature of Victor-Viorel Ponta in black ink, featuring a stylized 'V' and 'P'.